

Deon Meyer

Skorpio

Vertaald uit het Afrikaans door
Ingrid Glorie, Karina van Santen en Martine Vosmaer

A.W. Bruna Uitgevers

1

Dinsdag 6 juni Metropol Hotel, Moskou

Voor de spiegel in de grote badkamer, de lippenstift stevig tussen haar vingertoppen. Ze brengt hem aan zonder erbij na te denken, haar gedachten bij morgen, ze voelt de onderdrukte spanning in haar lijf.

Ze weet dat het door de naderende vergadering komt, ondanks het gebruikelijke diplomatieke voorspel en haar degelijke voorbereiding. Want de Russen zijn deze keer... Het lijkt alsof het volume van hun jovialiteit, hun gastvrijheid en hartelijkheid net een tandje teruggeschroefd is.

Vermoeden ze waarom ze hier is? Of is het misschien alleen de invloed van de oorlog met Oekraïne op de Russische nationale psyche? Of het feit dat alles veranderd is sinds haar laatste bezoek, tien jaar geleden, toen ze nog adjunct-directeur-generaal Wet- en regelgeving Kernenergie was. Want in beide landen – en ook wereldwijd – is het politieke landschap sterk veranderd. Zij is nieuw, haar Russische collega's zijn nieuw, en er zijn geen oude, gevestigde contacten en vertrouwensrelaties.

Morgen wordt lastig. Ze zal het heel voorzichtig moeten aanpakken. Ze is hier niet om de belangen van Zuid-Afrika te schaden. Integendeel. Ze is hier om de belangen van haar land te behartigen. En ook die van de bondgenoten. Zij zal het ultimatum stellen. Diplomatiek. Kordaat.

Hoe zullen ze reageren?

Dat is de grote vraag.

Ze draait de lippenstift dicht, inspecteert haar uiterlijk. Haar grotendeels grijze haar gaat schuil onder een vrolijke bontge-

kleurde hoofddoek. Haar lichaam is slank in haar *umbhaco*¹, de traditionele omslagjurk, ze is nog op blote voeten, haar schoenen staan naast een van de leunstoelen in de voorkamer van de Deluxe Suite.

Goed genoeg voor een avond in het Groot Moskou's Staatscircus, denkt ze.

Ze kijkt op haar Apple Watch. Tijd om haar personal assistant en de Russische attaché in de lobby te ontmoeten. Ze loopt naar de slaapkamer. Door het open raam hoort ze het gedruis van de avondspits op de brede Teatral'nyy Proyezd. Het is nog licht buiten. Ze kijkt weer uit over het Revolutieplein, naar de Vitalifontein en het nurkse, bonkige monument van Karl Marx.

Dit deel van de stad doet haar altijd aan Parijs denken: de brede boulevards, de drie verdiepingen tellende woonblokken.

Ze trekt het raam dicht, pakt haar handtas van het bed en loopt door naar de voorkamer om haar schoenen aan te trekken.

Ze hoort het piepje van een elektronisch slot, maar denkt dat het uit de kamer naast de hare komt.

Haar kamerdeur gaat open. Onverwachts en abrupt.

Ze komen binnen. Zes kerels. Groot en genadeloos.

Ze hapt naar adem, woordeloos verstart.

De voorste grijpt haar en drukt een hand voor haar mond.

Haar naam is Aishah Fernandez. Ze is tweeënzestig.

¹ Traditionele Xhosa-kleding van stevig katoen, vaak met kralenwerk, gedragen bij ceremoniële gelegenheden.

2

Meestal zijn het indrukwekkende figuren: de mannelijke rechercheurs in ons collectieve onderbewustzijn. Onder invloed van films, televisie en romans, en soms bevestigd door de werkelijkheid, koesteren we een geromantiseerd beeld van forse, formidabele ridders op een eeuwige kruistocht naar gerechtigheid. Eerder terriërs dan bloedhonden, roofdieren op jacht naar misdadigers, doelgericht en meedogenloos.

Want zo willen we het zien in dit land, omdat de heerscharen van het kwaad groot en angstaanjagend zijn. Onze verdedigingswerken, onze fortificaties, onze tegenaanvalstroepen moeten sterk, agressief en imposant zijn.

Kapitein Bennie Griessel is dat niet.

DERTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

Donderdag 9 oktober Kaapstad

Kort voor zessen loopt Griessel haastig de apotheek in het winkelcentrum aan de Kloofstraat binnen.

Het is er vol. Druk. Hij zucht en sluit achteraan aan bij een van de drie lange rijen mensen die wachten om een apotheker te spreken.

Er zit geen beweging in de rij. De moed zakt hem in de schoenen.

Hij kijkt in gedachten naar zijn nieuwe witte Nikes. Een cadeau van zijn vrouw, Alexa. Ze had hem vanochtend van top tot teen bekeken. ‘O, dat staat prachtig,’ had ze met haar hese griepstem gezegd. ‘Sexy.’

Sexy. Hij had het maar zo gelaten. Hij vindt de sneakers niet passend voor een man van zijn leeftijd. Bovendien steken ze veel te opzichtig af tegen zijn bruine Jonsson Workwear-broek, lichtblauwe overhemd en donkerblauwe jasje. Ze trekken aandacht. Wat hij niet wil. Maar wat moet je als je vrouw zo iets zegt?

Hij kijkt weer naar de rij. Die heeft nog steeds niet bewogen. Hij wordt zich bewust van de apotheeklucht, het bekende mengsel van pillen en parfum. Zachte muzak. De helft van de wachtenden kijkt op hun telefoon om de tijd te doden, anderen voeren gedempte gesprekken en hoesten en snuiven in disharmonie. Lente. Hooikoorts- en griepseizoen. Hij mag nu niet ziek worden, morgen wacht hem een bureau vol dossiers.

In zijn ooghoek is iets wat zijn aandacht trekt en zijn gedachten terugbrengt naar het hier en nu.

Hij moet even omschakelen, zijn focus verleggen, de winkel zorgvuldiger doorkijken.

Het is de man bij het raam. Daar klopt iets niet.

Griessel focust op hem. De man staat met zijn rug naar de apotheek, al zijn aandacht op buiten gericht. Zwarte hardloopschoenen, blauwe jeans, dik zwart windjack, te dik voor het milde weer vandaag. Blauwe muts diep over zijn voorhoofd. Mobiel in de linkerhand geklemd, rechterhand in de zak van zijn jack. Hij is lang, misschien één meter negentig, brede rug, redelijk atletisch, halverwege de dertig. Een donkere stoppelbaard van een dag oud.

Het bovenlijf is doodstil. Gespannen. Fijn zweet boven de wenkbrouwen, onder de rand van de muts. Een frons, opeengeklemdde kaken. Kleine nerveuze bewegingen van de rechterknie.

Alsof de man Griessels blik op zich voelt, kijkt hij om en snel weer weg. Een fractie te snel.

Een kanteling van het hoofd, kleine nerveuze bewegingen om

de druk op de nekwervels te verlichten, de spanning van zich af te schudden.

Waar kijkt hij naar, daarbuiten?

Griessel kijkt. Denkt na. Dan beseft hij: Blauwmuts staart naar de juwelierswinkel aan de overkant.

Hij voelt de adrenaline stromen, kijkt scherper naar de bolling van het windjack waar Blauwmuts' rechterhand verstopt zit.

Een handwapen?

Zijn hartslag versnelt, hij overweegt mogelijkheden en scenario's. Er moeten er meer zijn. Daarbuiten. Wachtend. Minstens één, mogelijk twee of drie. Griessel kijkt op zijn horloge. Vijf voor zes. Ze wachten tot de juwelier dichtgaat. De mobiel in de hand: Blauwmuts wacht op een bericht. Of een telefoontje.

Het dichtstbijzijnde politiebureau is Kaapstad-Centraal, verderop in de Buitenkantstraat. Griessel weet dat ze niet op tijd zullen zijn, ook al belt hij nu meteen.

Hij moet iets doen. Heel omzichtig, want er zijn te veel mensen, zowel hier binnen als daar buiten. Griessel schuift zijn hand onder zijn jasje, naar de holster van zijn dienstpistool, rechts aan zijn riem. Hij verlaat de rij, loopt langzaam op de man af. Gaat naast hem staan.

Hij ziet het zweet op zijn bovenlip. En in zijn nek, vlak onder het rechteroor, de tatoeage. Alleen de nek en kop van de kraai steken uit. Hij kent het. Blauwmuts was lid van de Restless Ravens, een voormalige misdaadbende op de Kaapse Vlakte.

'Mijn naam is Bennie,' zegt Griessel.

'Fuck off,' zegt Blauwmuts zacht, zonder op te kijken.

'Ik dacht dat de Ravens allang verleden tijd waren.'

'Fuck off.'

Griessel houdt zijn stem gemoedelijk, rustig. 'Ik ben rechercheur. Adjudant-officier. In Stellenbosch. Ik heb mijn hand op mijn Z88. 9mm Parabellum, vijftien in het magazijn.'

Geen reactie.

'Volgens mij heb jij zelf ook een pijp in je zak,' zegt Griessel. 'Het probleem is, als jij en ik hier nu beginnen te schieten, raken er mensen gewond. Dat kan een lelijke zaak worden.'

Blauwmuts blijft staan. Stokstijf.

‘Mijn vrouw is er beroerd aan toe,’ zegt Griessel. ‘Het enige wat ik wil, is medicijnen voor haar halen en naar huis. Als ik jou nu arresteer, ben ik pas om tien uur vanavond bij haar. Met al dat papierwerk en gedoe. Dat wil jij niet, en dat wil ik niet.’

De mobiel van Blauwmuts maakt een geluid. Nu kijkt hij Griessel aan. Intens en taxerend.

Het is een onopvallende man. Negenenveertig jaar, van gemiddelde lengte (één meter vijfenzeventig, om precies te zijn), met vier of vijf kilo te veel, vooral rond zijn middel. Zijn warrige, bijna kleurloze bruine kapsel ontbeert elke stijl, zijn kledingmaak wordt gedicteerd door een staatsalaris, zijn aura lijkt zich vaag te verontschuldigen voor wie hij is. Niet wat je verwacht als je een van Zuid-Afrika's ervarenste rechercheurs ontmoet.

Je moet beter kijken om de sporen van dertig jaar wetshandhaving te zien. De licht gebogen schouders vormen een aanwijzing – hij draagt immers het gewicht van talloze moorden doodslagdossiers met zich mee. Zijn verweerde gezicht vertelt het verhaal van te veel help-me-vergeten-borrels in rokerige, schemerige kroegen. (‘Ja, ik ben alcoholist. Ik ben vandaag zeshonderdvierendertig dagen nuchter,’ zegt hij met een gelaten eerlijkheid, de manier waarop hij al mijn vragen beantwoordt.)

Uiteindelijk zijn het zijn ogen die hem verraden. Vreemde ogen. Met de vorm én kleur van amandelen. Ogen die alles hebben gezien. Ogen waaraan nog steeds niets ontgaat.

DETTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

‘Zeg tegen je mannen dat er hier Boeren² zijn. Zeg dat jullie het moeten opgeven.’

Blauwmuts staart hem aan. Kille ogen.

‘Oké,’ zegt Griessel. ‘Jij wil weten wat ik ga doen. Als jullie nu weggaan, ga ik weer in de rij staan voor mijn medicijnen. En terwijl ik wacht, bel ik Kaapstad-Centraal. En ik zeg dat er volgens mij hier mannen de juwelier stonden te observeren. Voor een roofoverval. Ik zeg dat ze de camerabeelden moeten ophalen, want ik denk dat jullie foto’s in het systeem staan. Dus als ik jullie was, zou ik me een tijdje gedeisd houden. Dat is het beste wat ik nu kan doen. Jouw keuze. Laatste bod.’

Blauwmuts kijkt naar buiten, naar de juwelierswinkel.

Griessels telefoon trilt in zijn jaszak. Hij negeert het.

De man pakt zijn eigen telefoon. Aarzelt. Tikt een bericht. Dan steekt hij de mobiel in zijn zak en beweegt naar de deur – zonder naar Bennie te kijken.

Griessel houdt hem in de gaten. De deur uit, de gang af. Aan de andere kant van de juwelierszaak komt er nog eentje uit de Crazy Store, zwart jack, hoodie over zijn hoofd. Blauwmuts knikt naar hem. Dan kijkt de andere man om naar de apotheek, waar Griessel staat. De twee blijven lopen. Tot ze uit het zicht zijn.

Griessel haalt diep adem om de spanning van zich af te zetten. Laat zijn jasje over de Z88 vallen. Gaat weer achter in de rij staan.

Hij haalt zijn telefoon tevoorschijn. Het is een bericht van Alexa. *Hoestdrank zonder alcohol, alsjeblieft, mijn lief.*

Hij stuurt haar een duimpje.

Zijn vrouw. Alcoholist, net als hij.

Hij zoekt tussen zijn contacten het nummer van Kaapstad-Centraal.

Plotseling gaat zijn telefoon. Hij schrikt ervan.

Hij ziet dat het zijn collega Cupido is en neemt op: ‘Vaughn?’

‘*Kôn* ik met *kôptein* Benjamin Griessel *prôten, ôsseblief?*’ Cupido is opgewekt en gebruikt sinds een winkeldiefstal-arrestatie

2 (Witte) politiemannen; kan ook verwijzen naar Afrikaners.

twee dagen geleden constant een geaffecteerd, overdreven Pretoriaans accent.

Het duurt even tot Griessel de boodschap achter Vaughns grappenmakerij begrijpt. ‘Dat meen je niet,’ zegt hij.

‘*Damn straight*, pappie. De bevelen kwamen zojuist binnen. In ere hersteld, jij en ik. Weer helemaal kapitein. *About fucking time, too.*’

Ogen die telkens naar de deur loeren, alsof hij wil ontsnappen, nog steeds weinig zin in dit gesprek.

We zitten in de keuken van het ruime huis van de Griessels aan de Brownlowweg in Tamboerskloof. Ik vraag waarom hij aanvankelijk zo’n weerzin had tegen een interview over zijn werk en zijn leven.

‘Ik vind het niet prettig om in de schijnwerpers te staan. Dat is meer Alexa’s wereld,’ zegt hij.

Alexa Griessel (meisjesnaam Barnard) is zijn vrouw. Zij is degene die hem overgehaald heeft om met mij te praten. We kennen elkaar al dertig jaar, vanaf de tijd dat zij als de zangsensatie Xandra de Afrikaanse hitlijsten aanvoerde met liedjes als ‘Soetwater’, ‘n Donkiekar net vir twee’ en ‘Tafelbaai se wye draai’.

Ze zijn zes maanden geleden getrouwd. Het is een bijzondere liefdesgeschiedenis met een tragisch-sensationeel begin: Bennie, die tien jaar geleden verbonden was aan de West-Kaapse afdeling Recherche en Criminele Inlichtingen van de Zuid-Afrikaanse politiedienst, had de moord op Alexa’s overleden man, Adam Barnard, onderzocht. En opgelost.

DETTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

Hij zit naast het bed en houdt Alexa's hand vast tot ze slaapt.

Ze zouden vanavond samen op de vaste donderdagavondbijeenkomst van Anonieme Alcoholisten gezeten hebben. Naast elkaar. Zij zou, zoals altijd, zijn hand vastgehouden hebben en het hardst hebben geklapt wanneer hij opstond om te zeggen hoe lang hij nu al droogstond.

Met de palm van zijn hand voelt hij aan haar voorhoofd. De medicijnen werken. De koorts is afgenomen en haar ademhaling is nu diep en rustig.

Hij zakt langzaam terug in zijn stoel en bekijkt haar in het zachte licht van het bedlampje.

Zijn vrouw.

Zoals steeds verwondert hij zich over haar schoonheid. Het is alles bij elkaar. Haar uitstraling, zo zacht en mooi, en haar lieflijke mond en ogen. Hij krijgt weer dat onwezenlijke gevoel, alsof zij en deze relatie, dit huwelijk, dit leven samen met haar, dat alles een droom is waaruit hij op een gegeven moment wakker zal schrikken.

Te mooi om waar te zijn. Vooral voor hem. Die dit niet verdient.

Onderweg naar huis heeft zijn zoon, Fritz, gebeld. Zoals altijd tegen het eind van de donderdagmiddag, de afgelopen maanden. Zogenaamd alleen maar om te kletsen. Maar eigenlijk om te horen of hij naar de AA gaat.

Deel van de schade die hij heeft aangericht. Die hij Fritz en zijn dochter, Carla, aangedaan heeft.

Daarnet, in de auto, plaagde zijn geweten hem over zijn besluit in de apotheek, onzeker of hij er goed aan had gedaan. Vertroebelde zijn vastberadenheid om dit huwelijk te laten slagen zijn oordeelsvermogen? Alexa is zo goed voor hem. Probeert hij té hard om die ereschuld terug te betalen? En Fritz en Carla, die ook van haar zijn gaan houden. Hij zegt tegen zichzelf dat hij ze wil behouden voor nog een echtscheiding, maar hij weet dat de eigenlijke drijfveer is dat hij niet nog eens hun respect wil verliezen.

Hij denkt aan Alexa's dankbaarheid over de medicijnen, over het feit dat hij vroeg uit zijn werk is gekomen om haar te verzor-

gen. Dat heeft zijn geweten tot rust gebracht. En het feit dat hij eigenlijk niet veel meer had kunnen doen. Niet in een apotheek vol mensen.

Hij zal het morgenochtend goedmaken.

3

Vrijdag 10 oktober

Hoog tegen de zuidwestelijke helling van de Bottelary-heuvels stapt kapitein Vaughn Cupido even na zevenen 's ochtends uit zijn rode Volkswagen Golf GTI.

Hij is lang en breedgeschouderd, zijn haar is kort en zorgvuldig opgeschoren, zijn kleding comfortabel maar stijlvol. Met het Vector SP1-pistool aan zijn riem en een strakke, chagrijnige uitdrukking op zijn gezicht, is hij ogenschijnlijk de perfecte belichaming van een 'forse, formidabele ridder op een eeuwige kruistocht naar gerechtigheid'.

Het probleem met dit beeld is dat Cupido doorgaans niet chagrijnig is. Zijn natuurlijke stemming is er een van opgewekte levenslust, optimisme en kwikzilveren kwinkslagen. Zijn huidige norske uitdrukking heeft een zeer recente geschiedenis. Hij was onderweg naar zijn werk, vijftien minuten geleden, toen zijn mobiel ging. De bevelvoerder van de recherche van Stellenbosch, kolonel Waldemar 'Witkop' Jansen, vroeg half verontschuldigd: 'Ken jij het wijnlandgoed Paradijs, Vaughn?'

'Nee, kolonel.'

'Aan de weg naar Stellenboschkloof. Ik krijg de indruk dat de boer een belangrijke figuur is. Kent de bureaucommissaris bij zijn voornaam, heeft hem zojuist gebeld en gezegd dat het geen zin heeft een stel agentjes voor het onderzoek te sturen, hij wil iemand hoger in rang. Wil jij gaan kijken? Om de vrede te bewaren?'

'Wat voor onderzoek, kolonel?'

'Brandstichting.'

Dat is een ernstig en interessant misdrijf, daarom zei Cupido: ‘Cool bananas, kolonel. Ik ga erop af. Laten de dienders effe een speld droppen.’

‘Doe ik. Bedankt.’ Maar toen voegde Jansen eraan toe: ‘Het klinkt alsof er een pomphuisje afgebrand is.’

‘Een pomphuisje?’

‘Zoiets.’

Cupido liet deze informatie, samen met de impliciete verontschuldiging in Jansens stem, even bezinken, toen zei hij: ‘Roger, kolonel, over en uit,’ en hij hing op.

De Google Maps-locatie van de Grote Brand kwam een paar minuten later binnen. Toen reed hij. En het begon aan hem te vreten. Een stinkend rijke witte boer die de dienst uitmaakt? Die ontevreden is omdat uitstekende, hardwerkende agenten de mogelijke brandstichting van een fokking pomphuisje kwamen onderzoeken? Zodat hij, Cupido, al zijn andere dossiers in de steek moet laten, om de lieve vrede te bewaren? Hij is immers een senior lid van het team Ernstige Delicten, de enige elite-eenheid van de recherche van Stellenbosch. Een pomphuisje dat in de fik staat is niet ernstig, en het is niet gewelddadig.

Nee, o, bliksem.

En toen bleek het onverharde weggetje van het proeflokaal tot hier ook nog eens een hindernisbaan van kuilen en hobbels, erosie en stof, alleen maar om hem nog verder op de kast te jagen.

Nu bekijkt hij de plaats delict met een gezicht als een donderwolk, veel te humeurig om het mooie uitzicht te kunnen waarderen. Het wijngoed ligt als een lappendeken van wijngaarden en natuurlijke vegetatie over de golvende heuvels uitgespreid. De kloof slingert vanaf hier helemaal tot in de Eersteriviervallei daar beneden. De majestueuze bergen aan de overkant leiden het oog tot aan Jonkershoek, de dramatische drakenrug van de Simonsberg omlijst de oostelijke horizon en dertig kilometer naar het westen houdt de betoverende Tafelberg de wacht.

Het enige wat Cupido ziet, is het kleine, uitgebrande gebouwtje boven op de heuvel, waar drie brandweerlieden aan het werk zijn terwijl een sliertje rook nog traag uit de resten omhoogkringelt.

Twintig meter lager hebben de wagens en pick-ups van de gemeentelijke brandweer en de Volunteer Wildfire Services, samen met drie patrouillevoertuigen, zich in een kring opgesteld. Daar staan geüniformeerde agenten en brandbestrijders nu in een groepje honderduit te praten. En pal voor hem staan twee Toyota Land Cruisers met het logo van Paradijs Wijnen op het voorportier.

Twee mannen, tegen de neus van de rechterauto geleund, bekijken het tafereel. De ene is groot, grijs, gezet en in de zestig, zijn armen ontevreden over elkaar geslagen. De andere is jong en mager. Beiden dragen hetzelfde tweekleurige overhemd en dezelfde kaki korte broek.

Ze kijken om als Cupido aankomt, en lopen op hem af. De oudste steekt zijn hand uit. 'Fred Metzinger,' zegt hij.

'Cupido,' zegt Vaughn stug en hij schudt zijn hand.

'Aangenaam. Dit is mijn bedrijfsleider, Tertius Bam.'

'U bent de baas van dit wijngoed,' zegt Cupido tegen Metzinger, want hij kent zijn soort.

'Dat klopt.'

'Dus, is kapitein hoog genoeg?'

'Hoe bedoelt u?'

'Mijn rang is kapitein. Ma' ik hoor dat u eist dat iemand met een hoge rang de brand in uw pomphuisje komt onderzoeken. Nu wil ik eerst weten of kapitein hoog genoeg is. We hebben een kolonel op kantoor, maar hoger dan dat wordt het niet, hier ter plekke. In Paarl zit een brigadier, in de Kaap een generaal. *You tell me*, dan laat ik ze komen. Ik wil natuurlijk niet uw tijd verdoen.'

Hij ziet aan de ogen van de grote man dat hij moet schakelen. Hij wacht op de woede-uitbarsting, de grote confrontatie, hij is er klaar voor.

Maar die blijft uit.

'Ik denk dat er sprake is van een misverstand,' zegt Metzinger en hij wrijft verlegen over de kale plek op zijn achterhoofd.

'O?'

'Ik heb niet gevraagd om iemand met een hogere rang. Ik heb alleen gevraagd om iemand uit Stellenbosch.' Hij ziet dat Cupido

het niet begrijpt. ‘We zitten hier op de grens met Brackenfell. Vorige keren kregen we hier soms mensen van bureau Brackenfell, dan wordt het een enorm gedoe met jurisdictie en extra papieren rompslomp, want wij vallen onder district Stellenbosch en zij moeten het dossier dan elke keer weer doorsturen.’

‘*I see,*’ zegt Cupido, de wind is hem uit de zeilen geslagen.

‘Toen zei jullie commissaris dat hij een hoger geplaatste rechercheur zou sturen. Ik heb daar niet om gevraagd.’

Cupido begrijpt hoe het is gelopen, want hij kent Witkop Jansens irritatie bij elke vorm van inmenging. En hij kent de commissaris, die altijd in een goed boekje wil blijven staan bij voorname mensen. ‘Oké,’ zegt hij, nog niet helemaal bereid om zijn ergernis te laten varen. ‘Vorige keren? Hoe vaak fikt de boel hier dan?’

Metzinger zucht. ‘Nee, de andere gevallen waren diefstal, bij het proeflokaal,’ zegt hij geduldig. ‘Dit is onze eerste brand in jaren. O...’ Metzinger wijst met een dikke vinger naar de smeulende bouwval, ‘... en dit was geen pomphuisje. Dit was een schaapherdershuisje. Meer dan tweehonderd jaar oud. Een stuk geschiedenis dat in rook is opgegaan.’

‘Bliksem,’ zegt Cupido onder de indruk. ‘Is de schaapherder oké?’

‘Nee, er zijn hier al tientallen jaren geen schapen meer. We gebruiken het tegenwoordig alleen als opslag. Voor sproeiers en leidingen. En kunstmest.’

‘En wanneer was de brand?’

‘Vanochtend vroeg. Ters heeft het allemaal zien gebeuren,’ zegt Metzinger en hij keert zich naar zijn bedrijfsleider.

Tertius Bam lijkt zich ongemakkelijk te voelen nu de aandacht opeens op hem gericht is. Hij is pijnlijk mager en zijn borstelkop laat zijn oren en adamsappel nog scherper uitkomen. ‘Vanochtend, meneer. Ik... eh... Het was rond halfzes.’

‘Heb je gezien wie het was?’

‘Eh... Ik... Nee, meneer...’

‘Vertel hem wat je hebt gezien, Tertius.’

‘Oké. Meneer... eh... Ik reed daar beneden, toen zag ik... Het was zo’n klein ontploffinkje, meneer.’

Cupido beseft dat Bam een beetje zenuwachtig is. Hij vraagt zich af of het mannetje bang is voor zijn baas. ‘Een klein ontplof-finkje?’

‘Ja, meneer. Ik... Het was net alsof... Ik weet niet wat het was. Ik wil niet...’ Hij kijkt naar Metzinger, zwijgt even, alsof hij zich bedenkt. ‘Er was niets, en toen ineens, toen leek het of het huisje... alsof het dak zomaar ontplofte. En toen stond het in brand, meneer. Toen ben ik gelijk naar boven geracet en heb ik de vrs gebeld en gezegd dat ze moesten komen, ik wilde zolang proberen te voorkomen dat het vuur oversloeg naar het veld...’

‘De vrs?’

‘Volunteer Wildfire Services, meneer. We hebben ze onder een sneltoets. Vanwege de veldbranden. Dit is een beschermd gebied voor *renosterveld*...’³ Hij maait met zijn arm om de wijde heuvels te omvatten.

‘In de hele West-Kaap is er nog maar vier procent oorspronkelijk renosterveld over,’ zegt Metzinger. ‘Dat is kostbaar erfgoed. U kunt zich voorstellen dat we bang zijn voor brand.’

‘*Seriously?*’ zegt Cupido. ‘Nog maar vier procent?’

‘Ja, meneer,’ zegt Tertius Bam. ‘In de Kaap vind je vooral *fynbos*⁴. Fynbos groeit op schrale grond. Renosterveld houdt van vruchtbare aarde. Zoals hier.’

‘Weet u waar de naam “Bottelary-heuvels” vandaan komt?’ vraagt Metzinger.

‘Dit was vroeger een plek waar ze wijnflessen maakten?’ Dat had Cupido tot nu toe gedacht.

‘Nee,’ zegt Metzinger. ‘De VOC – de Verenigde Oost-Indische Compagnie – voorzag de Hollandse schepen eind zeventiende eeuw toch van fruit, groente en vlees?’

Cupido knikt.

‘Het was destijds lastig om op de Vlakte gewassen te telen. Van-

3 Letterlijk ‘neushoornveld’, soortenrijke vegetatie die typerend is voor een bepaalde streek in het Overberg-gebied in de West-Kaap.

4 Soortenrijke vegetatie die typerend is voor de kuststrook van de West-Kaap, met vooral veel soorten protea’s, erica’s, grassen en bolgewassen, waaronder gladiolen. Ook rooibos, de struik waar de bekende Zuid-Afrikaanse thee van wordt gemaakt, behoort tot de *fynbos*-begroeiing.

wege de zandgrond, en de wind, alleen 's winters regen... Maar hier, aan de andere kant van de heuvels, floreerde de boel. Toen noemden de voc-ambtenaren ze de "bottelarij-heuvels". Want "bottelarij" is in het Nederlands een ander woord voor "provisiekamer". Zeventig, tachtig procent van de verse producten die ze aan de schepen leverden, kwamen hiervandaan.'

'Cool bananas,' zegt Cupido. Hij kijkt naar Bam. 'Jij wou voorkomen dat dit veld in brand vloog.'

'Ja, meneer. Toen ben ik naar boven geracet. Maar gelukkig staat het huisje ver genoeg van het veld, en er was niks geen wind. Toen heb ik maar op de vfs gewacht. Die hebben het ook aan de gemeentelijke brandweer laten weten, ze waren er allemaal binnen een kwartier. Maar toen was het huisje al naar de maan. Toen dacht ik dat het beter was om de politie ook te laten komen. Vanwege dat ontploffinkje.'

'En jullie denken dat iemand dat ontploffinkje heeft gemaakt?'

Tertius Bam knikt alleen maar kort.

'Moet wel,' zegt Metzinger. 'U weet het zelf, er was geen wolkje aan de lucht. Bliksem of zoiets kan het niet zijn geweest.'